

Радушинський Дмитро Віталійович,
аспірант Національної академії внутрішніх справ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИТЯГНЕННЯ ОСОБИ ДО
КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ
ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ АБО
ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ ОСОБАМИ, ЯКІ КЕРУЮТЬ
ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ У СТАНІ СП'ЯНІННЯ**

Серед кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту поширеними є такі, що пов'язані з порушенням правил безпеки дорожнього руху чи експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами.

За 2022 рік в Україні трапилось понад 18 тис. Дорожньо-транспортних пригод із потерпілими, у яких загинула 2791 особа та приблизно 23 тис. людей отримали травми, дорожньо-транспортних пригод за участю нетверезих водіїв: 790 аварій – саме через перебування водіїв у стані сп'яніння. У цих Дорожньо-транспортних пригодах 91 особа загинула та 1031 – травмована. Працівники поліції за 2022 рік склали 134 520 адмінпротоколів щодо керування транспортним засобом особами, які перебувають у стані сп'яніння.

Стаття 3 Конституції України проголошує, що людина, її життя та здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Звідси особливої уваги потребують питання кваліфікації кримінальних правопорушень проти найцінніших людських благ – життя та здоров'я, оскільки в кримінально-правовому аспекті ці посягання визнаються одними з найнебезпечніших.

Показовим є приклад резонансної дорожньо-транспортної пригоди у центрі Харкова, що сталося 18 жовтня 2017 року, коли автомобіль під керуванням гр. Зайцевої О., зіштовхнулось з іншим авто та протаранила натовп. В результаті п'ятеро людей померли на місці та шестеро потрапили до лікарні, згодом одна з них померла. 26 лютого 2019 року суд виніс рішення: винуватиці дорожньо-транспортної пригоди Олена Зайцева та Геннадій Дронов отримали по 10 років позбавлення волі. В ході досудового розслідування встановлено, що Зайцева О., на момент Дорожньо-транспортної пригоди перебувала в стані наркотичного сп'яніння.

Вчинення такого кримінального правопорушення викликало значну хвилю суспільного резонансу, та одночасно поставило питання про відповідність вчиненого діяння тяжкості покарання. Дійсно, сумна статистика наведена вище, вказує на необхідність посилення відповідальності за вчинення таких кримінальних правопорушень, з метою зменшення кількості дорожньо-транспортних пригод за участю

нетверезих водіїв, адже у випадку посилення відповідальності у особи буде додатковий «стимул», для дотримання правил дорожнього руху.

17 березня 2021 року набрав чинності Закон № 1231-IX, який посилює кримінальну відповідальність за порушення правил безпеки дорожнього руху у стані сп'яніння. [1].

Зокрема, тепер порушення правил безпеки дорожнього руху прирівняли до корупційних правопорушень. Так, особа, яка вчинила Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту в стані сп'яніння, не зможе звільнитися від покарання:

- у зв'язку з дійовим каяттям;
- у зв'язку з примиренням винного з потерпілим;
- у зв'язку з переданням особи на поруки;
- у зв'язку зі зміною обстановки.

Крім того, вищевказаними положеннями внесено зміни до Кримінального кодексу України, а саме чинний на той момент Кодекс, доповнено новою статтею 286-1 “Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння”.

Згідно положень нової статті: значно посилюється кримінальна відповідальність за вчинення даного діяння. Так порівнюючи, попередню редакцію Кримінального кодексу України, та поточну простежується значна різниця в тяжкості покарань, передбачених ч. 1 ст. 286 КК України та ч. 1 ст. 286-1 КК України.

Так, в редакції Кодексу від 18.12.2017 за діяння передбачене ч. 1 ст. 286 КК України, передбачено покарання у виді штрафу від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк до трьох років або без такого. [2]

Для порівняння з чинною редакцією Кодексу, за вчинення кримінального правопорушення передбаченого ч. 1 ст. 286-1 КК України передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк до трьох років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк від трьох до п'яти років.

Дане нововведення, вказує на значне посилення кримінальної відповідальності за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння, що може значно зменшити кількість дорожньо-транспортних пригод за участі осіб, що керують транспортними засобами у стані сп'яніння. Так згідно статистичних даних Департаменту Патрульної поліції за 2020, 2021 та 2022 роки виявлено, що у 2020 році вчинено 911 дорожньо-транспортних пригод

вчинених особами, які керували транспортними засобами у стані сп'яніння. В подальшому простежується поступове зменшення кількості подібних фактів у 2021 році, а саме 843 факти, та у 2022 році 790 фактів. [3]

Тобто враховуючи вищевикладене можна дійти висновку, щодо покращення системи кримінального законодавства у сфері безпеки руху та експлуатації транспорту. Дійсно, станом на березень 2021 року, кримінальне законодавство України не диференціювало відповідальність за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. На той момент, вчинення вищевказаного кримінального правопорушення у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння вважалось лише обставиною, яка обтяжує покарання.

Належна кримінально-правова охорона здоров'я людини, яка постраждала від порушення безпеки руху та експлуатації транспорту, а особливо якщо правопорушник перебуває під дією алкоголю, або інших заборонених речовин – таке ж важливе завдання кримінального права, як кримінально-правова охорона здоров'я людини, яка постраждала від вчинення щодо неї кримінальних правопорушень передбачених розділом II Особливої частини КК України, успішне виконання якого значною мірою залежить від правильного застосування закону про кримінальну відповідальність.

Зважаючи на викладене, на нашу думку, виведення даної обтяжуючої ознаки в самостійний склад кримінального правопорушення – однозначно позитивне рішення, яке в подальшому зможе покращити стан захищеності суспільства від вчинення даної категорії кримінальних правопорушень.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за окремі правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху: Закон України № 1231-IX від 16.02.2021, (посилання: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1231-20#Text>).

2. Кримінальний Кодекс України (Посилання: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/ed20171218#Text>)

3. Офіційний Web портал Департаменту Патрульної поліції, розділ статистика (Посилання: <https://patrolpolice.gov.ua/statystyka/>)